

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет культури і мистецтв
Кафедра хореографічного мистецтва**

**ВТІЛЕННЯ ОБРАЗІВ «БОЖЕСТВЕННОЇ КОМЕДІЇ» ДАНТЕ ЗАСОБАМИ
ХОРЕОГРАФІЧНОГО МИСТЕЦТВА**

Кваліфікаційна робота (проект)

Пояснювальна записка

на здобуття ступеня вищої освіти «магістр»

Виконала: студент 2 курсу
13-231М групи
Спеціальність 024 Хореографія
Освітньо-професійної (наукової)
програми Хореографія
Васильєва Ксенія Сергіївна

Керівник: кандидатка педагогічних
наук, доцентка Терешенко Н.В.

Рецензент: керівниця народного
хореографічного колективу
системи Міністрства освіти і
науки України ансамбль танцю
«Радість» Луньова Н. О.

Херсон - 2021

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИКО-АНАЛІТИЧНА ОСНОВА ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КОМПОЗИЦІЇ.....	7
1.1 Історико-мистецьке обґрунтування хореографічної композиції.....	7
1.2 Ідейно-тематична основа.....	12
РОЗДІЛ 2 ЛІТЕРАТУРНО-ГРАФІЧНИЙ АНАЛІЗ ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КОМПОЗИЦІЇ.....	15
2.1 Композиційно-архітектонічна побудова твору.....	15
2.2 Графічна таблиці твору та опис хореографічного тексту.....	16
2.3 Сценографія.....	26
ВИСНОВКИ.....	27
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	29
ДОДАТКИ.....	31
Додаток А.....	31
Додаток Б.....	32
КОДЕКС АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ	

ВСТУП

Актуальність проблеми. Нині світ, як підводний човен, занурюється все більше в безодню пристрастей. Втім, так могли б, напевно, сказати люди, які жили в усі часи. Весь комплекс існуючих гріхів активно прогресує і зараз. Деякі з них в наші лукаві дні не просто перестали вважатися гріхом, а й схвалюються і заохочуються. Наприклад, жорстокосердість. Все більше люди дивляться один на одного, як на потенційних ворогів, або причиняють біль братам нашим меншим. Потім знімають це все на камеру телефону й шукають своїх союзників, то це вже духовна катастрофа, збиток від якої переоцінити просто неможливо. Зі світу зникають милосердя, любов, взаємовиручка, добре людяне ставлення. Їх місце займають прагматизм і шукання своєї вигоди.

Це питання упродовж століть осмислюється філософами письменниками, поетами, художниками. У своїх працях, мистецько-буттєвих розвідках вони описують дуальність світу, шукають відповіді на фундаментальні питання людського існування: що таке любов, що чекає нас після смерті, де знаходиться рай та ін. Серед великої кількості інтелектуалів, які ставили перед собою такий виклик, яскраво виокремлюється постать Данте.

Данте - італійський поет, один з основоположників літературної італійської мови. У своїй творчості поет неодноразово торкався питань моралі і віри. «Божественна комедія», в якій мова йде про тлінну сутність людини, а також про загробний світ. Данте тонко і майстерно описує пекло, куди потрапляють навіки засуджені грішники, чистилище, де спокутують свої гріхи, і рай - обитель блаженних.

Сенс поеми - усвідомлення людиною своєї гріховності і сходження до морального життя, до духу, до Бога.

Хореографічне мистецтво – це синкретичне мистецтво. Тут злились в єдиному потоці танець і пантоміма, музика і поезія, скульптурні, пози і пластика рухів і драматургія літературного твору. Кожен день, годину у кожному куточку світу створюються танцювальні постановки, хоч в театрі, хоч на арені цирку, хоч на лайнері. Коли постановник бере за джерело драматургічний твір, він його втілює з книги на сцену, але при цьому він трансформує під свою філософію.

«Божественна комедія» - філософсько-фантастична поема Данте Аліг'єрі, його основний твір, вважається величним досягненням світової літератури.

Данте не прозвав свій твір трагедією, тому що в ті роки всі жанри «благородної літератури» склалися виключно латинською мовою. Він пішов «проти системи» і створив витвір італійською мовою, тому що вона була його рідною. Оскільки Італія впродовж довгого часу складалася з багатьох князівств, на її території існувало безліч діалектів.

Для того, щоб почати досліджувати, поему треба було перекласти. Створені в другій половині XIX - початку XX століття, переклади були далекі від смислової передачі і справжнього змісту, через складність стилістики оригіналу. Філолог І. Н. Голенищев-Кутузов, перекладачі О. Сомов, А. Норов, П. Катенін, С. Шевирьов, Ф. Фан-Дім, Д. Є. Міна, Д. Д. Мінаєва, О. Н. Чюміна, Е. Н. Мошонкіна, М. Л. Лозинський робили перші спроби вдалого перекладу. Академік-філолог І. І. Толстой літературознавець М. Л. Гаспаров, філолог Е. Г. Еткінд, В. С. Лемпорт, А. К. Дживелегов, І. М. Гревс, всі вони далі мали змогу науково досліджувати поему на рідній для себе мові.

Тому, щоб розповсюдити так проблему ми визначили **тему:** «Втілення образів Божественної комедії Данте засобами хореографічного мистецтва».

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами: кваліфікаційна робота (проект) виконувалась до плану кафедри хореографії факультету культури і мистецтв Херсонського державного університету. Тема кваліфікаційної роботи (проекту) має безпосередній зв'язок з ініціативною розробкою кафедри хореографічного мистецтва Херсонського державного університету «Формування професійно-творчих здібностей майбутніх хореографів в умовах освітнього процесу ЗВО» так як подальше вивчення даної тематики окреслює проблеми професійного виконавського та педагогічного розвитку в хореографічному мистецтві, яке чітко пов'язане з питанням компетенції майбутнього хореографа. Робота над кваліфікаційним проектом передбачає використання освітніх та навчальних програм кафедри хореографічного мистецтва Херсонського державного університету з дисциплін мистецтво балетмейстера, філософія танцю, історія хореографічного мистецтва та інших.

Мета: дослідити образи поеми «Божественна комедія» Данте та показати завдяки засобам хореографічного мистецтва.

Згідно з зазначеною метою ми виділили такі **завдання:**

- дослідити теоретичну основу;
- визначити композиційно-архітектонічну побудову твору;
- графічно записати твір та описати хореографічну постановку;
- розробити сценографію;
- зробити висновки.

Об'єктом дослідження є поема Данте Аліг'єрі «Божественна комедія».

Предмет: особливості відображення образів поеми «Божественна комедія» засобами хореографічного мистецтва.

Для досягнення поставленої мети та вирішення завдань було використано такі **методи дослідження:** пошук та аналіз літературних джерел, метод синтезу, метод аналізу, метод

Наукова новизна одержаних результатів полягає в оригінальності сценічного впровадження теми усвідомлення людиною своєї гріховності засобами хореографічного мистецтва, що впроваджує нову думку в роботу сучасного балетмейстера та підкріплюється новою та оригінально-створеною сценографією.

Практичне значення одержаних результатів. Розробка хореографічного номеру з даної теми може бути використана в освітніх та навчальних програмах кафедри хореографічного мистецтва Херсонського державного університету. Комбінації з хореографічного тексту можуть бути використані предметом вивчення на заняттях з дисциплін мистецтво балетмейстера, основи сучасного танцю, контемпорарі, як практичний матеріал.. Сценічне впровадження хореографічної композиції може використовуватись у творчих заходах як самостійний номер, а також бути частиною театралізованої вистави.

Апробація результатів творчої частини. Приймала участь з виступом про «Втілення образів Божественної комедії Данте засобами хореографічного мистецтва» в XI Усеукраїнській науково-практичній конференції молодих учених і студентів «Зарубіжна та українська культура: питання теорії, історії, методики» 26 березня 2021 року в м. Херсоні.

Публікації: «Втілення образів Божественної комедії Данте засобами хореографічного мистецтва», магістерські студії 2021р. ХДУ м. Херсон

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-АНАЛІТИЧНА ОСНОВА ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КОМПОЗИЦІЇ

1.1 Історико-мистецьке обґрунтування хореографічної композиції

«Божественна Комедія» писалася майже чотирнадцять років. Сама назва «Комедія» походить від чисто середньовічних сенсів: в ті роки вважали, що трагедія – це твір із сумним початком та щасливим кінцем, але ніяк не складний драматургічний та специфічний літературний жанр з установкою на сміхове сприйняття [1,с.3].

Для Данте ж це була «комедія» (як з'єднання піднесеного з повсякденним і тривіальним), а крім того, «poeta sacra» - священна поема, що трактує про одкровення неземного буття. «Божественною» згодом назвав її Боккаччо, розкриваючи поетичну майстерність, але не релігійний зміст. Така назва закріпилась у 16 столітті після смерті Данте.

Перекладачі чимало потрудилися, щоб визначити тверді дати написання трьох частин «Комедії». Вони все ще спірні, але за загальними міркуваннями, які виходять із сюжету поеми, науковці виділили такі: «Пекло», «Чистилище» та «Рай» [10,с.4].

Коли писалосся «Пекло», Данте був цілком під враженням подій, пов'язаних з вигнанням. Навіть Беатріче, швидкоплинно названа на початку поеми і потім згадана ще 2-3 рази в зв'язку з різними епізодами мандрівки по підземному світу, як би відійшла на задній план [6,с.45]. На той час Данте цікавився політикою Італії. Минуле поета, його боротьба, його катастрофа, це все показано у першому розділі поеми – «Пеклі». Тому всі шукають дату написання цього розділу, щоб дізнатися коли він підняв меч проти рідного міста, відруби всі з'єднання з

емігрантами, та поринув у світ літератури, аналізуючи два роки флорентійського життя та перше п'ятирічне вигнання [3,с.66].

Між «Пеклом» і «Чистилищем» світ науки та філософії розкривається для Данте по-новому. Так як поема була присвячена Беатріче, вже неможливо було відтягувати її входження в сюжет поеми. Адже поема була задумана як прославляння її пам'яті. Саме в «Чистилище» Беатріче повинна з'явитися, приносячи з собою весь вантаж складної богословської символіки, щоб заступити на місце Вергілія, язичника, якому замовлені шляху до раю [12,с.494]. Ці три теми: політична, науково-філософська і пов'язана з Беатріче богословсько-символічна - визначають, знову-таки приблизно, роки виникнення другої кантики.

Опубліковані були перші дві кантики тоді, коли «Рай» ще не був закінчений. Він був доведений до кінця незадовго до смерті поета, але опублікований в момент його смерті ще не був. Поява списків усіх трьох частин поеми в складі 100 пісень відноситься до років, найближчим після смерті поета [7, с.11].

Сенс поеми - усвідомлення людиною своєї гріховності і сходження до морального життя, до духу, до Бога.

Про задум твору Данте писав: "Врятувати людей від ганебного стану і провести їх до щастя». Письменник бажав до духовного спасіння Людини та усього світу. Він проголошував високу довершеність Добра, Любові, Милосердя, Розуму, які, на його думку, можуть змінити життя суспільства [20,с.60]. Письменник показав, що людина має за мету осягти своє становище, докладати зусиль, щоб поліпшити своє становлення, звертаючись до таємних творчих сил своєї душі [24,с.7].

Тільки тоді можна розраховувати на душевний спокій, коли усвідомлюєш всі свої гріхи, розкаєшся, відмовишся від земних благ, а скоєне спокутуєш стражданнями; про це говорить «Божественна комедія». А як зрозуміти все це гордому людині, який через свого

непослуху був вигнаний з Райського саду? Данте переконаний, що це можна зробити, тільки пройшовши всі кола Пекла: стати свідком мук, катувань, відчути жар пекла. Наступний щабель - Чистилице як промінь світла в темряві для Данте-мандрівника. Тут мешкають ті, хто заслуговує позбавлення від Ада, але були в повному обсязі безгрішні в земному житті. Звідси після тимчасових мук можна потрапити спочатку в Земний, а потім і в Небесний Рай, де живуть ангели [19,с.100].

«Дивись і прагни до вищого блага», - немов наставляє автор. Безумовно, Данте хоче вказати людям істинний шлях. Але чому він постійно міркує, порівнює загробний світ із земним життям, чому він не безгрішний і так всепоглинаюче любить? Тому що він така ж людина.

Гуманіст і мислитель Данте здатний зрозуміти такі гріхи, як самогубство і язичництво, і навіть поставити під сумнів справедливість покарання [16,с.47].

Не можна не помітити, що автор не вважає церкву посередником між Богом і людиною. Це підтверджують його слова про те, що римським папам - місце у Пеклі. І це була дуже смілива ідея для Італії того часу. Але все ж Данте сходиться з церквою в поданні про шляхи праведника, який полягає в усвідомленні людиною своєї гріховності і сходженні до морального життя, до духу, до Бога. У цих словах полягає сенс всієї «Комедії» [9,с.38].

Сучасники поета вважали, що Данте побачив потойбічний світ і розповів про його пристрої в своєму творі. Але насправді суть поеми не тільки в зображенні потойбічного світу і життя після смерті. Тлумачення змісту поеми можливо в декількох ракурсах бачення [3,с.66]. В буквальному розумінні - це дійсно подорож душі після смерті в потойбічному світі. Але, крім буквально, є також алегоричне розуміння поеми, тобто кожна подія, кожна деталь несе в собі додаткове значення [26].

Розгорнута алегорія, і є власне, подорож - це пошук правильного духовного шляху для людини, оточеного гріхами, спокусами і пристрастями. Вибір дороги - це пошук сенсу життя. Головна дія розгортається в душі ліричного героя. Вся подорож здійснюється у свідомості поета. Пізнавши те, що є крах, пройшовши колами пекла, в душі поета відбуваються зміни, він піднімається до усвідомлення найважливіших істин про світ і про себе [5,с.5].

Саме в частині, яка зображує рай, розкривається головна таємниця життя, яка полягає в любові. Не тільки в любові до єдиної і прекрасної жінки, а в любові всепоглинаючої і всепрощення, любові в широкому сенсі цього слова. Любов як рушійна сила, сила, якій рухають небесні світила. Данте нашоєму нас на думку, що Бог є любов [14,с.132].

«Божественна комедія» дуже точно і широко відображає середньовічні погляди про світоустрій і середньовічну ж культуру, за що і визнана найбільшим пам'ятником італійської літератури, тому її дуже часто беруть для своїх хореографічних постановок різні балетмейстери минулих та сучасних років. Відомий постановник вистав Олександр Пепеляєв та викладач сучасної хореографії в Казанському хореографічному училищі та консерваторії імені Жиганова Олександра Сльчанінова не стали винятком [14,с.134].

Незважаючи на складність завдання, Сльчанінова не сумнівається в успіху вистави. «Нашу ідею вирішили підтримати в Міністерстві культури Татарстану, завдяки чому ми втілили її в життя. На мій погляд, цей спектакль став підтвердженням того, що сучасний танець і сучасний театр органічні одні до одного. Я впевнена: постановка надихнула талановитих людей для реалізації всіх своїх бажаних мрій», - робить висновок хореограф. [3,с.11].

Вистава являє собою суміш танцювальної постановки в стилі contemporary dance, медіаінсталляцій, драматичного театру і вокалу. У акторів майже немає реплік, і основний сенс передається через танець,

рухи якого не схожі ні на один із звичних нам видів хореографії. Його доповнюють відеозаставки на тлі і навіть костюми головних героїв. Важливі повороти сюжету розповідаються на екрані безпосередньо - рідко, всього в кілька рядків [5,с.6].

- Багато хто зараз думають, що Данте був весь такий консервативний, усталений, - розповідає Олександр Пепеляєв. - Тим часом він був першим, хто писав про релігію не латинською, а італійською мовою, зрозумілою народу. Тобто Данте був таким собі революціонером свого часу. Ось ми і показали, що він був справжній, живий. Як розповідав Олександр Пепеляєв у своєму інтерв'ю, до початку роботи йому здавалося, що розкрити «Божественну комедію» за допомогою contemporary dance в принципі неможливо[8,с.45].

Виходячи з цього, ми вважаємо, що найбільш вдало та органічно показати образи з поеми «Божественна комедія» за допомогою сучасної хореографії – контемпорарі та модерн. Для контемпору характерна дослідницька спрямованість через взаємодію танцю та філософією руху, і можливостями людського тіла [6,с.34].

В цілому широкі параметри художньої творчості артистів балету та балетмейстерів поширюються на їх хореографічне мистецтво, а хореографія при зіткненні з графікою, живописом, скульптурою, декоративно-прикладним мистецтвом і архітектурою утворюють сплав пластичних мистецтв. Саме синтез трьох пластів творчого процесу як загальний ідейний знаменник всіх зусиль і є тим «надзавданням», до вирішення якої прагнуть хореографи [14,с.111].

Отже, ми обрали поему «Божественна комедія» Данте, щоб показати злиття синтетичних видів мистецтва на сцені. Показати, що коли за основу береться літературний твір і з'єднуються декілька видів мистецтва – на сцені виходить не просто хореографічний твір, а майже спектакль.

1.2 Ідейно-тематична основа

Тема. «Втілення образів Божественної комедії Данте засобами хореографічного мистецтва».

Ідея. Пошук правильного духовного шляху, оточеного гріхами, спокусами і пристрастями.

Надзавдання. Донести до людей важливість усвідомлення найважливіших істин про світ і про себе.

Наскрізна дія. Загробний світ.

Конфлікт. Незгода прощатися зі своїми гріхами.

Видова спрямованість (вид хореографії). Сучасний танець, контемпорарі.

Танцювальна форма. Хореографічна композиція (триптих).

Танцювальний жанр. Ліричний.

Лібрето. Головний герой потрапляє до пекла, де навіки засуджені грішники. У пеклі він проходить всі 9 кіл. Бачить за які гріхи, спокуси, люди розплачуються після життя. Пройшовши пекло, відкриваються ворота до чистилища - місцеперебування для спокутування своєї гріхів. Тут йому потрібно очиститися від своїх гріхів, щоб потрапити до раю - обителі блаженних. З гріхом - Злість він не хоче прощатися, але згадує навіщо він тут, навіщо проходить через це все. Він тут заради своєї істини - Кохання, заради неї він очищається від всіх, навіть, найпотаємніших таємниць. Після цього потрапляє до раю, де зустрічає своє кохання, заради якого йшов цей шлях.

Характеристика хореографічних образів. Перший тип. Головний герой – Данте. Він шукає свою істину, яка знаходиться в раю, щоб до неї дістатися, треба пройти всі кола пекла та очиститися від своїх гріхів. Данте – хоробрий, адже йому потрібно зустрітися з самим собою та своїми таємними куточками душі й позбутися від них.

Другий тип. Група людей, які показують 9 кіл з гріхами: 1-ше коло - нехрещені діти й добродесні нехристияни; 2-ге коло – хіть, сладострастники; 3-тє коло – ненажерливість: ненажери і гурмани; 4-те коло - скупість (жадібність) і марнотратство: скупі і марнотрати - грішники, які вчиняють два протилежних гріха (невміння робити розумні витрати); 5-те коло – гнів: там люди, які за життя страждали нападами гніву; 6-те коло - єретики і лжевчителі; 7-ме коло - гвалтівники над ближнім і над його надбанням (тирани і розбійники); гвалтівники над собою (самогубці) і над своїм надбанням (гравці і марнотрати, тобто безглузді винищувачі свого майна); гвалтівники над божеством (богохульники), проти єства (содоміти) і мистецтва (хабарництво); 8-ме коло – звідники, спокусники, підлабузники; святокупці (високопоставлені духовні особи, які торгували церковними посадами); віщунки, ворожбити, люди, які рахують зірки, чаклунки; хабарники; лицеміри; злодії; лукаві порадики; призвідники розбрату; фальсифікатори, підроблювачі; 9-те коло - зрадники рідних; зрадники батьківщини і однодумців; зрадники гостей, друзів і співтрапезників; зрадники благодійників, величності божеського і людського.

Третій тип. Беатріче – світла, чиста, безгрішна душа, яка живе в раю. Кохання головного герою.

Четвертий тип. Група людей, у третій частині, яка живе в раю. Світлі, добрі та чисті душі, що уособлюють собою ангелів на небі.

Музичний супровід. Дві перші композиції із к/ф «Реквієм за мрією - Requiem for a dream».

Композиція першої частини: «Lux Aeterna» - Clint Mansell & Kronos Quartet.

Композиція другої частини: «Meltdown» - Clint Mansell & Kronos Quartet.

Третя композиція композитора Nathan Lanier, який пише музику до популярних кінострічок.

«Torn» - Nathan Lanier.

Лад. Мінор.

Форма. Супровід складається з трьох частин окремих композицій.

Розмір. 4/4

Темп. Помірний.

Загальна кількість тактів. 140 тактів.

Хронометраж. 06:02

РОЗДІЛ 2

ЛІТЕРАТУРНО-ГРАФІЧНИЙ АНАЛІЗ ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КОМПОЗИЦІЇ

2.1 Композиційно-архітектонічна побудова твору

Назва частини	Кількість тактів	Зміст
Експозиція	16 тактів	Вихід головного герою на сцені, де вже колами стоять виконавці, імітуючи кола пекла.
Зав'язка	20 тактів	Герой проходить кожне коло пекла. Один виконавець символізує окремий гріх. Герой взаємодіє з кожним виконавцем, таким чином проходить його.
Розвиток дії	48 тактів	Відчиняються двері до Чистилища. Герой очищується від своїх гріхів, але з одним не хоче прощатися – зі злістю. Він не може відпустити його.
Кульмінація	32 такти	Він не може відпустити його. Але згадує, що до Раю залишилось небагато і там його чекає істина. Він відпускає Злість, адже пам'ятає, що далі його чекає кохання життя.
Розв'язка	24 такти	Герой потрапляє до Раю, де його зустрічаю його кохана. Танець кохання.

2.2. Графічна таблиця твору та опис хореографічного тексту

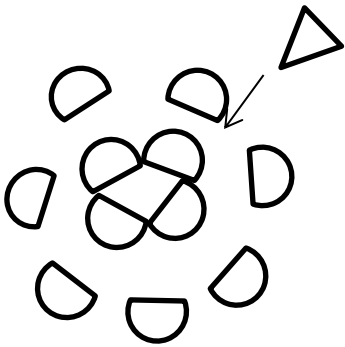
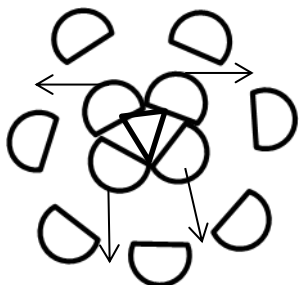
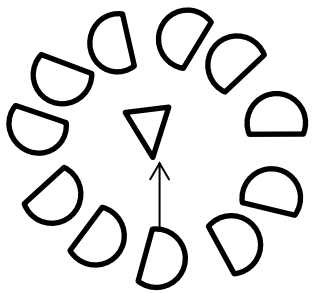
Загальноприйняті умовні позначки та скорочення.

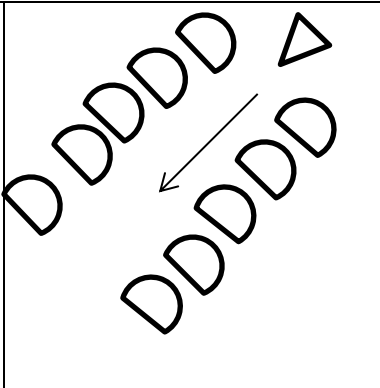
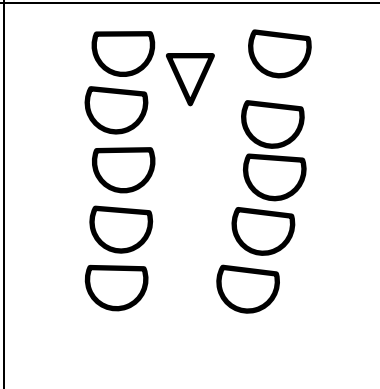
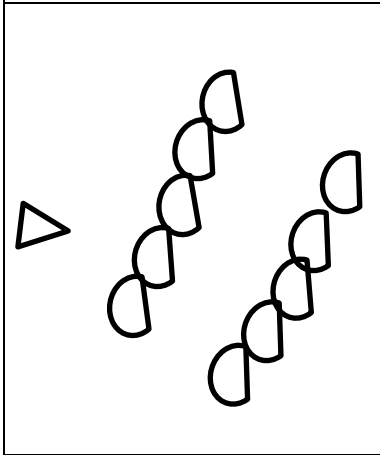
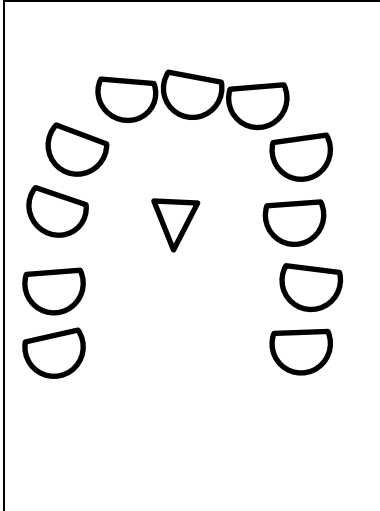
Спина дівчини обличчя дівчини

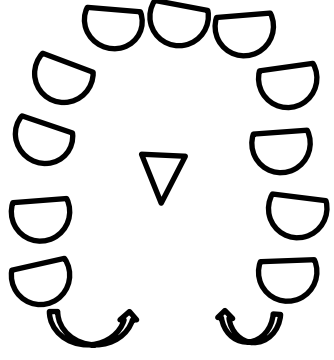
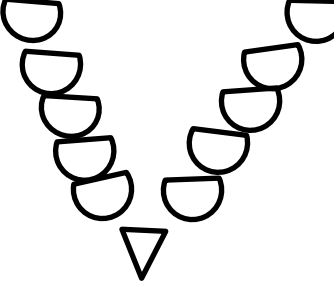
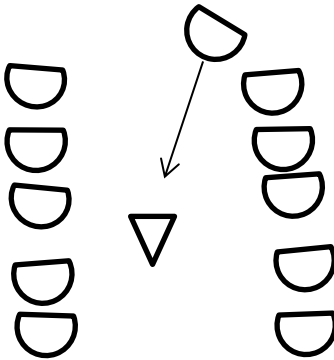
Спина хлопця обличчя хлопця

Напрямок руху

Рух по колу

Архітек- тоніка	Малюнок танцю	Кількість тактів	Хореографічний текст
Експозиція		1-14 т.	З правої третьої куліси виходить головний герой комбінацією №1. Дівчата в колі виконують комбінацію №2.
		15-16 т.	Дівчата заходять у зовнішнє коло через перекид по підлозі.
Зав'язка		17-32 т.	На чотири такти чотири дівчини по черзі заходять у коло до героя та виконують кожен свою комбінацію №3, №4, №5, №6.

		33-36т.	На чотири такти дівчата переходять у діагональ та виконують комбінацію №7. Головний герой проходить поміж них комбінацією №8.
Розвиток дії		37-54т.	Виконується комбінація №9.
		55-70т.	Виконується комбінація №10.
		71-84т.	Виконується комбінація №11.

Кульмінація		85-88т.	За чотири такти бігом дівчата змінюють півколо.
		89-116т.	Виконується комбінація №12.
Розв'язка		117-140 т.	Виходить дівчина за чотири такти. Виконується комбінація №13.

Комбінація №1.

1 такт - вихід с правої третьої куліси стрибком grand jete.

2 т. – пауза.

3т. - rond правою ногою, дві руки одночасно через 2 поз. закриваються за спину.

4 т. – пауза.

5 т. - Па де буре.

6 т. - твіст поворот.

7 т. - 8 т. - біг по колу.

9 т. - 10 т. - дві «хвилі» корпусом.

11 т. - por de bras колове.

12 т.- «відтяжка» на лівій нозі, права рука вгорі, ліва - в стороні.

13 т. - «сброс» корпусом та одночасно доворот en face.

14 такт - руки попереду, голова по колу, ноги у 2 поз.

Комбінація №2

Вихідне положення: внутрішнє коло стоїть спина до спини, зовнішнє коло - у партері, дві ноги зігнуті, корпус лежить.

1 т. - пауза

2 т. - корпус підіймається нагору з руками догори

3 т. - пауза

4 т. - повтор руху 2 т.

5 т. - пауза

6 т. - внутрішнє коло падає на підлогу

7 т. - 9 т. - ноги зібрати разом і через «хвилю» лягти на спину

10 т. - 11 т. - за рукою підняти корпус і «збросом» впасти на підлогу

12 т. - слайд

13 т. - «відповзти» назад

14т. - через «мостик» встати

Комбінація №3

1т. – дівчина заходить у кого grand battement jete правою ногою з корпусом назад, хлопець робить кидок grand battement jete лівою ногою з корпусом назад.

2 т. – дівчина рвучко сідає у grand plié по 2 поз. руки у підготовчому положенні, хлопець робить кидок grand battement jete правою ногою з одночасним поворотом на 360 над головою дівчини.

3т. – дівчина сидить у grand plié по 2 поз., відхиляє корпус вправо, хлопець над головою робить «циркуль».

4 т. – беруться за протилежні руки, хлопець прокручує дівчину від своєї руки, так щоб дівчина зробила оберт зі спини, і так само дівчина тримає хлопця, щоб той зробив оберт.

Комбінація №4

1 т. – по підлозі підповзає дівчина до ноги хлопця та огортає своїм корпусом.

2 т. – хлопець опускається на підлогу і «катиться» по підлозі, дівчина на ньому і ніби просувається.

3т. – дівчина встає через «мостик» за лівою ногою, хлопець слідом за нею і встають спина до спини.

4т. – дівчина вліво, хлопець вправо робить оберт «шине» і встають у позу: на ліву ногу, права піднята до коліна, права рука вгорі; дівчина стоїть en face до глядача, а хлопець – спиною.

Комбінація №5

1т. – хлопець стоїть спиною до глядача, дівчина з кола виходить обертом *soutenu*, одночасно кидком ноги вбік, корпус нахилений до ноги, руки дві нагорі підстрибує на опорній, і повертається до хлопця через праве плече.

2т. – «слайдом» хлопець з дівчиною зустрічаються; встають на праву ногу у *arabesque* №2, руки у 3 поз.

3т. – оберт ан дедан; опуститися на підлогу через підйом, ліва рука нагорі; перекат через живіт.

4т. – встати в позу: на ліве коліна, права нога рівна угору і права рука нагорі; через підйом зробити «слайд».

Комбінація №6

1т. – хлопець лежить на підлозі у позі «маля»; дівчина заходить рухом *grand jete* та встає у позу *arabesque* 3, хлопець в це час через перекат обгортає її ногу.

2т. - дівчина обіймає його і вони разом сідають на підлогу, хлопець перпендикулярно над дівчиною; як тільки опустились дівчина «катиться» по підлозі, хлопець по ній.

3т. – перенос ваги на хлопця, він встає на карачки, дівчина на спині його лежить, руки і ноги спрямовані догори.

4т. – хлопець підіймає її на спині і встає разом з нею, робить оберт і відкидає в сторону.

Комбінація №7

1т. – 2т. - дівчата стоять у діагоналі по парам, коли герой проходить повз них вони падають через підйом.

3-4 т. – через зібрані ноги змінюються ноги, одна попереду в зігнутому положенні, а інша позаду теж в зігнутому, руки стоять на підлозі.

Комбінація №8

1т.-2т. – чотири grand jete.

3т. – кидок «ножиці» двома руками, руки через 3 позицію відкриваються у назад разом з корпусом назад.

4т.- grand plié по 2 поз.; потім стати у глибокий випад обличчям до двох діагональ, руки попереду, голова спрямована донизу.

Комбінація №9

1т. – grand правою ногою, руки через 2 поз. відкриваються назад з корпусом попереду, одночасно зробити оберт за правою ногою; потім зробити кидок grand battement jete лівою ногою, права рука у 3 поз.

2т. – «відтяжка» на лівій нозі, права позаду, руки спрямовані вперед, голова опущена донизу; потім біг з високо піднятими колінами.

3т. – «підкова»; оберт на правій нозі з піднятою лівою ногою, носок натягнутий на себе, руки зібрані над головою.

4т.- 5т. – стрибок, голова спрямована донизу, руки роблять рух назад, носки натягнуті від себе; через «хвилю» в корпусі опуститися на підлогу через спину.

6т. – 7т. - скрутитися; пауза.

8т. - вийти у позу: на лівій нозі на коліні, права рівна в стороні, корпус спрямований вбік лівої ноги, рука права над головою спрямована вбік.

9т. – пауза.

10т. – 11т. - підняти праву ногу вгору, носок спрямований на себе, руки стоять на підлозі; зробити перекид лівою ногою за спину.

12т. – 13т. – через підйом правої ноги, руки роблять кругове *por de bras*.

14т. – 15т. – два «слайда».

16т. – пауза.

Комбінація №10

Вихідне положення: на правій нозі, ліва на півпальці стоїть, спиною до глядача, руки вбоку.

1т. – зробити оберт *fouette* на лівій нозі, права нога зігнута в коліні.

2т.- вийти в «Т-позицію» на правій нозі.

3т. – встати в позу на лівій нозі, корпус схрещений до глядача, руки в правій стороні, права нога зігнута в коліні.

4т. – 5т. - оберти на 360 на правій нозі, ліва нога рівна і носок натягнутий на себе, зупинитися у *plie* по 2 поз. корпусом зробити хвилеподібне *por de bras*.

6т. – оберт на 360 градусів з лівою ногою, носок якої спрямований на себе, зупинитися у випад з правою ногою в стороні, руки на підлозі.

7т.-8т. – змінити ноги, вбік; зібрати ноги разом з одночасним доворотом вправо.

9т. – пауза.

10т. – через «мостик» встати за правою рукою.

11т. – пауза.

12т. - стрибок, голова спрямована донизу, руки роблять рух назад, носки натягнуті від себе; встати рівно, руки нагорі.

13т. – зробити два «шосе» в ліву сторону за правою рукою, яка робить кругове *por de bras*.

14т. – зупинитися у *arabesque* №1; зробити «зброс» корпусом.

Хлопець робить всі рухи у дзеркальному відображенні.

Комбінація №11

1т. – 2т. – зробити «перекидний».

3т. – кругове *por de bras* назад, руки у 3 позиції.

4т. – пауза.

5т. – 6т. – кидок *grand battement jete* правою ногою, носок дотягнутий на себе, руки по сторонах; потім кидок лівою ногою.

7т.- 8т. - перенести вагу тіла на ліву ногу; «підкова».

9т.-10т. – доворот до правої ноги, яка зігнута в коліні; праву ногу поставити навхрест; підняти ліву ногу і зробити *ronde* на 90 градусів.

11-12т. – вийти у «Т-позицію».

13т. – пауза.

14т. – «циркуль».

Комбінація №12

1т. – 4т. – відходити назад з одночасним рухом руками попереду, які збираються разом, коли вирівнюються попереду.

5т. – впасти на праву ногу, зігнута в коліні, ліва рівна, руки стоять на підлозі.

6т. – встати на ліву ногу, руки торкаються лівого плеча.

7т. – 8т. – повторити рух 5-6т.

9т. - зробити оберт на лівій нозі, права зігнута в коліні, ліва рука піднята вгору, права – зігнута до лівого плеча.

10т. – вийти у *grand plie* по 2 поз., руки рівні у 2 поз.; «хвилеподібний» рух руками.

11т. – зробити оберт на правій нозі, ліва зігнута в коліні, права рука піднята вгору, ліва – зігнута до лівого плеча.

12т. – кидок *grand battement jete* правою ногою, руки по сторонах; зупинитися на ліву ногу, права позаду, руки попереду, зігнуті.

13т. – 14т.- повторити рух 12т.

15т. - зробити оберт на лівій нозі, права зігнута в коліні, ліва рука піднята вгору, права – зігнута до лівого плеча.

16т. – кругове *por de bras*, руки схрещені попереду.

17т. – «слайд» на ліву ногу, зупинитися у випад на ліву ногу, права зігнута, руки на підлозі з лівої сторони.

18т. -19т. – повторити рух 17т.

20т. – 21т. – «циркуль» з підстрибом на опорній нозі.

22т. – 23т. – «ножиці», руки через 3 поз. відкриваються у 2 поз.

24т. – стрибок на правій нозі, ліва зігнута у коліні, права рука піднята вгору, ліва – в стороні.

25т. – 26т. – два *grand jete*.

Комбінація №13

1т. – дівчина робить колове *grand battement jete* лівою ногою, права рука – коловий рух у 3 поз.; хлопець теж саме правою ногою.

2т. – доворот; *grand plie* по 2 поз. руки роблять кругове *por de bras*.

3т. – 4т.- випад вперед один до одного; *por de bras* назад.

5-6т. – підтримка.

7т. - через підйом правої ноги опуститися на підлогу;скрутитися.

8т. – вийти у позу: на лівій нозі, права-рівна, права рука над головою спрямована вбік, корпус – так само, ліва рука – рівна стоїть на підлозі.

9т. – стоячи на колінах один перед одним, підняти руки догори, доторкнувшись один до одного; опуститися вниз.

10т.-11т. – дівчина підіймається, хлопець тримає її за ноги, а вона робить прогин у спині назад з руками догори; хлопець підіймається

12т. – па де буре; *grand battement jete* правою ногою, ліва рука – у 3 поз.

13т. – оберт навколо себе; опустити корпус донизу; зробити дві «хвилі» корпусом нагору.

14т. – 15т. – підтримка.

16т. – лівою ногою, ніби штовхаючи щось попереду себе, з корпусом зробити крок вперед; відпригнути назад з руками по колу назад.

17т. – оберт у attitude, руки нагорі allonge.

18т. – 19т. – руки через лікті опускаються; доворот корпусом за правою ногою.

20т. – 22т. – підтримка.

23-24т. – у парі, зробити випад вправо, потім вліво; три оберти; закінчити у випаді вперед, руки у дівчини в стороні, хлопець тримає її.

2.3. Сценографія

Світлова партитура

Експозиція – у темних тонах. Зав’язка – у темно-синіх, темно-червоних. Розвиток дії – жовті, бежеві, світлі кольори. Кульмінація – жовті, світлі, рожеві тони. Розв’язка – білі, жовті, світлі кольори.

Ескізи костюмів

У постановках в стилі контемп частіше зустрічаються костюми з легких тканин, пастельних або чорних кольорах.

Тому, ми вирішили, що у експозиції та розв’язки антураж танцює у костюмах чорного кольору. Це чорні лосини, зверху - чорний плащ на зав’язках, який у розвитку дії знімаються і виконавці залишаються у білій футболці. **Додаток А, Б.**

ВИСНОВКИ

В результаті дослідження ми дійшли таких висновків:

- проаналізувавши історичну основу поеми, визначили, що Данте написав «Божественну комедію», присвячену своїй коханій - Беатріче, яку він кохав, хоча був одружений і мав власних дітей. Її він проголошує, як Істину, заради якої здійснив уявну мандрівку у потойбічний світ. Провідною темою через всю поему йде кохання, мораль, добро, істина - на цьому тримається світ. Данте ставив за мету – врятувати людей від спокуси чинити гріхи, а направити на шлях істини та мудрості, звільнитися від гріхів та очистити свої душі;

- у процесі створення балетмейстерської постановки, вагому роль відіграла фантазія постановника, адже спочатку потрібно було зрозуміти алегорію поеми, а потім на основі неї створити танцювальні сцени. Творча робота супроводжує постановника на кожному етапі роботи - вибору теми, розробки композиційного плану, постановки танцювальних комбінацій, підбором учасників, костюмів, - і до виступу артистами на сцені готового номеру. Кожна деталь твору: тема, ідея, сюжет, рухи, костюми, сценографія, – все це має компонуватися, щоб глядач зрозумів, що хотів донести автор;

- під час розробки ідейно-тематичної основи, ми не забули про важливість законів драматургії: експозиції, зав'язки, розвитку дії, кульмінації, розв'язки;

- балетмейстер за допомогою засобів хореографічного мистецтва відтворює атмосферу того часу, про який Данте розповідає у своїй поемі; через відображення подій у творі письменника, постановнику необхідно досягти точного мистецького відображення дійсності - створити художній образ;

- прописали характеристику образів для кожного виконавця, адже для повного розкриття сюжету підбирались ті виконавці, які в

повній мірі змогли відтворити весь спектр емоцій, який був прописаний у поемі;

- обираючи музичну основу, ми спирались на оригінальність, щоб кожна музична частина підкреслювала хореографічний сюжет, який показано на сцені, так як мистецтво хореографії найтіснішим чином пов'язано з музикою, отже, хореографічний образ, його розвиток слід розглядати в тісній взаємодії з музичним твором;

- була розроблена сценографія, адже світло, костюми та декорації – це стало невід'ємною частиною хореографічної постановки. Ми визначили, який колір та тон буде краще розкривати тему та ідею твору;

- проаналізувавши джерела, ми дійшли висновку, що ескіз костюму для контемпу кожен створює свій, під власний сюжет, тому ми розробили ескіз костюму зі змінними деталями, щоб той підходив для кожної танцювальної частини;

- для розкриття лексики та постановки сюжету була розроблена графічна таблиця танцю з її описом. Стиль контемп пов'язаний з великою кількістю різноманітних рухів, форм та широким спектром характеру. Скороченні стопи, завмирання в повітрі в одній позі, оберти з різним положенням ніг та рук – це ще не вся палітра рухів контемпу.

Отже, «Божественна комедія» Данте Аліг'єрі має вагоме естетичне значення для світу, через підняту тему людської любові, що обернулася трагедією. Все вищесказане, робить цей твір одним з найбільш видатних в світовій літературі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бастракова С. О. Основи професійно-педагогічного суспільства: посібник. Львів: Мистецтво, 1989. 342 с.
2. Беба А. М. Данте Аліг'єрі (1265-1321) – «батько» італійської літератури: стаття. Київ: Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського, 2016. 5 с.
3. Берещук О.П. Історія Перекладу «Божественної Комедії» Данте Українською Мовою (від І.Франка до Є. Дроб'язка): збірник "Мовні і концептуальні картини світу. Київ: 1995. 81 с.
4. Блум Г. Західний канон: книги на тлі епох: стаття. переклад з англ. під загальною редакцією Р. Семків. Київ. Факт, 2007. 88–122 с.
5. Васильєва К. С. Відображення образів «Божественної комедії» засобами хореографічного мистецтва: стаття. Херсон: ХДУ, 2021. 6 с.
6. Вашкевич М. С. Історія хореографії усіх століть та народів: посібник. Москва: Ленанд, 2016. 88 с.
7. Голенищев-Кутузов І. Н. Творчість Данте та світова культура: навч. посібник. Москва: 1988. 187 с.
8. Державін К. Витвір Данте: вступна стаття. Москва: ДВХЛ, 1961. 5-13 с.
9. Доброхотов А.Л. Данте Аліг'єрі: навч. посібник. Москва: 1990. 77 с.
10. Зирянов А.В. Композиція та постановка танцю: метод. рекомендації Іркутськ: 2013. 141 с.
11. Іваненко З. І. Система інтерактивних уроків з вивчення «Божественної комедії» Данте Аліг'єрі. 8 клас: навч. посібник. Київ: 6 с.
12. Кирилюк З. В. Зарубіжна література. Античність. Середньовіччя. Бароко. Класицизм: навч.-метод. посіб. Тернопіль: Астон, 2002. 259 с.

13. Лозинський І. М. Данте Аліг'єрі «Божественна комедія: переклад. Москва: ДВХЛ, 1967. 782 с.
14. Лотман Ю.В. Структура художнього тексту. Про мистецтво: навч. посіб. Санкт-Петербург: Мистецтво-СПБ, 2005. 285 с.
15. Лотман Ю. В. Про мистецтво: Структура художнього тексту. Смуток кіно і проблеми кіно естетики: стаття. Санкт-Петербург: Мистецтво - СПБ, 2005. 704 с.
16. Мандельштам О. Е. Розмова про Данте: післямова Л. Є. Пінського. Москва: Мистецтво, 1967. 88 с.
17. Мирослав Мороз. Данте Аліг'єрі в Українській РСР: стаття. Львів: Бібліотека іноземної літератури, 1970. 53 с.
18. Мінаєв Д. Данте Аліг'єрі Божественна комедія: переклад. Санкт-Петербург: Вольфа, 1874. 760 с.
19. Модестова Н. О. Данте Аліг'єрі (700 років з дня народження): посібник. Київ: Знання, 1965. 120 с.
20. Новер Ж.Ж. Лист про танець: посібник. Лань: Планета музики. 2017. 120 с.
21. Стріха М. В. Данте Аліг'єрі. Божественна комедія. Декілька слів від перекладача. Київ: Сучасність, 1995.59-61 с.
22. Стріха М. В. Характеристика Божественної комедії. Рай: посібник. Київ: Астролябія, 2017. 368 с.
23. Франко І.Я. Данте Аліг'єрі. Характеристика середніх віків. Життя поета і вибір з його поезій. Дантова друга любов: зібрання творів: Київ, Т.2. 1978. 98с.
24. Ціватий В. М. Політико-дипломатичний портрет Данте Аліг'єрі (1265-1321 рр.): інституціональний вимір доби Відродження й український контекст. Київ: Наукові записки: Серія «Історія»: 2016. 9 с.
25. Шалагінов Б. Б. Данте Аліг'єрі та його шедевр «Божественна комедія»: стаття. Київ: 2006. 12 с.
26. Шевченко А.В. Аліг'єрі Данте <https://bit.ly/3qXTTR2>

ДОДАТКИ

Додаток А

Додаток Б

